

अपर्यन्त (1. अप + मूर्धन्) adj. kopflos: अपर्मूर्धकलेवरम् AK. 2, 8, 2, 86.
 अपर्मृत्यु (1. अप + मृत्यु) m. plötzlicher, unnatürlicher Tod PAÑKĀT. 186, 24. 187, 7. MAHĪDH. zū VS. 3, 17. 19. 60. Dagegen ist PAÑKĀV. Br. 25, 15. in Ind. St. I, 35, 16. zu lesen: सर्पा अपर्मृत्युमजयन्; vgl. BRH. ĀR. UP. 1, 2, 7, 5, 2.
 अपयशस् (1. अप + यशस्) n. Unehre, Schande: अपयशो यद्यस्ति किं मृत्युना BHARTṚ. 2, 45.
 अपयातव्य (von या mit अप) adj. fortzugehen, zu entfliehen: अपयातव्यं नक्तं गुप्तमितस्त्वया du musst heimlich in der Nacht von hier entfliehen KATHĀS. 13, 9.
 अपयान (wie eben) n. Flucht, Rückzug AK. 2, 8, 2, 80. H. 802. अपयाने ऽपि च भवान्समर्थो लघुविक्रमः R. 3, 40, 29. Gegens. उपयान 6, 89, 19.
 अपर (von 1. अप) 1) pron. adj. f. आ gaṇa सर्वादि; VOP. 3, 9. Declin. P. 1, 1, 34, 7, 1, 16. VOP. 3, 12, 37. a) der hintere, der spätere (Gegens. पूर्व): अत्रा पूर्वमपरं च केतुम् RV. 10, 139, 2. परा पूर्वेषां सृष्ट्या वृणाक्ति वितर्तुरापो अपरंभिरिति 6, 47, 17. न मृत्यते प्रथमं नापरं वचः 1, 145, 2. अन्तिपूर्वास्वपरा अनूत् 3, 53, 5. 1, 31, 4. 74, 8. 120, 2. 6, 47, 15. 7, 6, 3. 10, 18, 5. 27, 7. 44, 7. ÇĀT. BR. 7, 1, 4, 27. 8, 4, 4, 9. 10, 3, 5, 2. NIR. 1, 13. अपरकृवरी KĀTJ. ÇR. 12, 4, 12. अपरपत्तं die zweite Hälfte des Monats ÇĀT. BR. 6, 7, 4, 7. Gegens. पूर्वपत्तं 14, 6, 4, 7. (= BRH. ĀR. UP. 3, 1, 5). NIR. 5, 11. 11, 6. M. 3, 278. (अपरः पत्तः geht voran) und अपर्यमाणापत्तं KĀND. UP. 5, 10, 3. पूर्व कूलम् ist das diesseitige Ufer, अपरं कूलम् das jenseitige, BRH. ĀR. UP. 4, 3, 18. अपरा संध्या Abendröthe, पूर्वा संध्या Morgenröthe, M. 4, 93. रात्रेरपरः कालः NIR. 2, 18. Gegens. पर BHAG. 4, 4: अपरं भवतो जन्म परं जन्म विवस्वतः. Häufig am Anfange eines comp. P. 2, 1, 58, 2, 1. Vgl. पूर्वापर. — b) der folgende: अपरे ऽह्नि am folgenden Tage R. 2, 65, 1. — c) westlich (Gegens. पूर्व östlich): पूर्व समुद्रे — अपरे समुद्रे ÇĀT. BR. 10, 6, 4, 1. (= BRH. ĀR. UP. 1, 1, 2.) ÇĀK. 99, 13. अपरानपि शास्त्रादीन् R. 4, 43, 23. Häufig mit einem Volksn. compon.: अपरचीनान् R. 4, 44, 14. u. s. w. Vgl. अपरेण. — d) nachstehend, geringer, niedriger (Gegens. पर, mit Anklang an eine falsche Etymologie vermittelt des neg. अ): यस्मात्परं नापरमस्ति किञ्चित् ÇVETĀÇV. UP. 3, 9. परं चापरं च ब्रह्म PRAÇNOP. 5, 2. परा चैवापरा च (विद्या) MUṆD. UP. 1, 1, 4, 5. अपरेयमितस्त्वन्मया प्रकृतिं विद्धि मे पराम् BHAG. 7, 5. परमपरं चेति द्विविधं सामान्यम् Z. d. d. m. G. VI, 13, N. 4. BUŠHĀP. 7, 9. (RÖER übers. पर durch extensive, अपर durch non-extensive). — e) ein anderer (इतर) MED. r. 105. स्वायंभुवस्य मनोः षड्गुणा मनवो ऽपरे M. 1, 61. पञ्चापराः 7, 157. Hip. 2, 32. N. 12, 75. R. 3, 3, 12. 13, 26. u. s. w. सा चापरकार्यं प्रेषिता VER. 9, 4. mit dem abl.: नातो ऽपरः कश्चन मरु शरीरेणामृतो ऽसन् ÇĀT. BR. 10, 4, 2, 9. ईदृशं कर्म त्वत्तः कुर्वेति को ऽपरः R. 6, 84, 29. तत्रास्त्युपायो वेतालसाधनादपरो ऽत्र मे KATHĀS. 26, 235. mit dem gen.: तत्ते धूर्तं हृदि स्थिता प्रियतमा काचिन्ममैवापरा PAÑKĀT. IV, 7. — der andere: अपराः — कन्याः die übrigen R. 3, 20, 11. ततो ऽपरे M. 9, 123. दशापरे 165. — verschieden: विम्वादिबोद्धतौ विम्बौ रामदेकतयापरो (zwei verschiedene) R. 1, 4, 12. — entgegengesetzt (अर्थाचीन) MED. r. 105. — ein anderer, ein zweiter: नमस्ते ऽस्तु याश्वत्क्य यो म एतं (sc. प्रश्नं) व्यवचो ऽपरस्मै धारयस्व BRH. ĀR. UP. 3, 8, 5. वसापराणि (weitere) द्वात्रिंशत् वर्षाणि KĀND. UP. 8, 9, 3. ÇĀT. BR. 11, 1, 2, 11. कृतदरो ऽपरान्दरान्भिनित्वा यो ऽधिगच्छति M. 11, 5. नत्त्रमालामपराम् VIÇV.

10, 21. सतर्षोनिपरान् 20. Häufig bei Vergleichungen: स्त्रीरत्नसृष्टिरपरा प्रतिभाति मे ÇĀK. 42. धर्म इवापरः R. 4, 1, 19. इन्द्र इवापरः 3, 21, 31. VIÇV. 1, 10, 6, 2. 19. 10, 20. PAÑKĀT. IV, 39. KATHĀS. 4, 7. — ein anderer, ein fremder (Gegens. स्व): अपरपुरुषोः andere, fremde Leute (gegenüber den समानेषु) ÇĀT. BR. 10, 3, 5, 11. यदि स्वाध्यापराश्चैव (aus der eigenen oder aus einer fremden Kaste) विन्देरन्योपितो द्विजाः M. 9, 85. — Bisweilen bloss anreihend: ह्लादिनी यावनी चैत्र नलिनी च तथापरा und ferner die Nalini R. 1, 44, 14. गायत्रैश्च विरागिण्यो वादनैश्च तथापरैः 19, 12. 3, 34, 32. — अपरे ऽपरान् einer den andern: पातयत्यपरे ऽपरान् R. 5, 73, 37. एक — अपर der eine — der andere R. 1, 39, 8. AMAR. 16. ÇUKAS. 39, 15. H. 1230. एके — अपरे Einige — Andere P. 7, 2, 45, Sch. = केचित् — अपरे M. 9, 32. = केचित् — केचिदपरे (einige Andere) BRĀHMAN. 1, 31. Bei mehrfacher Gliederung: एके — एके — अपरे M. 4, 22—24. केचित् — तथापरे — च — तथापरे 3, 134. अपराः — अपराः — अपराः — अन्यैः R. 5, 13, 55. अन्ये — (fehlt) — अपरे — अन्ये M. 1, 85. एके — अन्ये — एके — अपरे — अपरे 12, 123; vgl. noch N. 12, 87. R. 1, 4, 18—22. 5, 13, 35. 38. 40, 13. fgg. und den Artikel अन्य. Während अन्य nicht selten am Anf. eines comp. in substantivischer Bedeutung auftritt (z. B. in अन्यमनस् dessen Sinn auf Jmd anders gerichtet ist), steht अपर mit einem folgenden subst. stets in einem Congruenzverhältniss. — 2) m. Hinterfuss des Elephanten VĀG. beim Sch. zu ÇĀK. 5, 48. und zu KĪR. 7, 37. — 3) f. अपरा. a) Westen H. 167. — b) Hintertheil des Elephanten H. 1228. — c) Uterus MED. r. 105. — 3) f. अपरौ (अपरौ P. 4, 1, 30.) pl. künftige Zeiten, Zukunft: उतापरीषु कृणुते सखायम् für die Zukunft gewinnt er einen Freund RV. 10, 117, 3. उतापरीषु मयवा वि ज्ञाये 1, 32, 13. ओ ते यन्ति ये अपरीषु पश्यान् 113, 11. अहं प्रजा अगनयं पृथिव्यामहं त्रिभ्यो अपरीषु पुत्रान् 10, 183, 3. के स्विदेवापरीषु महानागमिवाभिंसारं दिदन्ति तौ य एवमेतत्प्रयाजानां यशो वेदिता ÇĀT. BR. 11, 2, 2, 12. — 4) m. a) Zukunft: नूनं न इन्द्रापराय च स्याः RV. 6, 33, 5. Vgl. अपरी und अपरम्. — b) Hintertheil des Elephanten MED. r. 105. H. 1228, Sch.; vgl. अपरा b. — Vgl. अवर.
 अपरकान्यकुब्ज (अपर 1, c. + कान्यकुब्ज) adj. im westlichen Theil von Kānjakubga gelegen P. 7, 3, 14, Sch.
 अपरकाल (अपर + काल) adj. von späterer Zeit; davon nom. abstr. अपरकालत् KĀTJ. ÇR. 5, 4, 30. 9, 13, 10.
 अपरकाशकृत् (अपर 1, c. + काशकृत्) m. pl. die im Westen wohnenden Schüler von Kaçakṛtsna P. 6, 2, 104, Sch.
 अपरकाशि (अपर 1, c. + काशि) m. N. pr. eines Volkes VP. 187.
 अपरकुत्ति (अपर 1, c. + कुत्ति) m. N. pr. eines Volkes VP. 187.
 अपरकृत्तिका (अपर 1, c. + कृत्) f. N. pr. eines Dorfes (ग्राम) P. 6, 2, 103, Sch.
 अपरक्त (1. अप + रक्त) adj. entfärbt, bleich: आसापरक्ताधरः ÇĀK. 133. अपरगोडनि und अपरगोडानि N. pr. eines Landes LALIT. 22, 122. Die richtige Lesart ist अपरगोदान (अपर + गो) Ind. St. 3, 123. Davon adj. ०दानीय LALIT. in Mél. asiat. 1, 222.
 अपरचीन (अपर 1, c. + चीन) m. pl. die westlichen Kīna R. 4, 44, 14.
 अपरज (अपर + ज) adj. später geboren (Gegens. पूर्वज) VS. 16, 32.
 अपरजन (अपर 1, c. + जन) m. sg. die westlichen Völker: आनानेयानपरजने (द्वयात्) KĀTJ. ÇR. 22, 2, 23.